T083 TKL 1 (58) 1509 Luận Đại Trí Độ 34.Giải Thích Tám Bội Xả

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ QUYEÅN 21

34-GIAÛI THÍCH TAÙM BOÄI XAÛ

Taùm Boäi xaû: 1. Trong coù saéc ngoaøi cuõng quaùn saéc. 2. Trong khoâng saéc ngoaøi quaùn saéc. 3. Tònh boäi xaû thaân taùc chöùng; cuøng vôùi boán voâ saéc ñònh vaø moät dieät thoï töôûng ñònh thaønh taùm boäi xaû. Boäi laø traùi, laø saïch heát naêm duïc, lìa taâm tham ñaém aáy, neân goïi laø boäi xaû. Khoâng hoaïi saéc trong ngoaøi, khoâng dieät töôùng saéc trong ngoaøi, laáy taâm quaùn saéc aáy baát tònh, laø boäi xaû thöù nhaát. Hoaïi saéc trong, dieät töôùng saéc trong, khoâng hoaïi saéc ngoaøi, khoâng dieät töôùng saéc ngoaøi, laáy taâm quaùn saéc ngoaøi aáy baát tònh, laø boäi xaû thöù hai. Hai boäi xaû naøy ñeàu quaùn baát tònh: 1. Quaùn trong quaùn ngoaøi baát tònh, 2. Khoâng thaáy trong, chæ thaáy ngoaøi baát tònh. Vì sao? Vì chuùng sanh coù hai phaàn haønh, laø aùi haønh vaø kieán haønh. Ngöôøi aùi nhieàu thì ñaém vui, phaàn nhieàu bò buoäc ôû ngoaïi kieát söû haønh; ngöôøi kieán nhieàu thì phaàn nhieàu ñaém theo thaân kieán haønh... bò noäi kieát söû buoäc. Do vaäy neân ngöôøi aùi nhieàu thì quaùn saéc ngoaøi baát tònh, ngöôøi kieán nhieàu thì quaùn töï thaân baát tònh baïi hoaïi. Laïi nöõa, haønh giaû sô taâm chöa thu nhieáp vi teá, maø buoäc taâm moät nôi thì khoù, cho neân quaùn caû trong vaø ngoaøi, daàn daàn taäp luyeän ñieàu nhu, thì coù theå beân trong hoaïi saéc töôùng, chæ coøn quaùn saéc ngoaøi. Hoûi: Neáu khoâng coù töôùng noäi saéc, thì ai seõ quaùn ngoaøi? Ñaùp: AÁy laø ñöôïc giaûi ñaïo, chaúng phaûi thaät ñaïo, nghóa laø haønh giaû nghó tôùi ngaøy sau cheát ñi, löûa ñoát truøng aên, choân vaøo trong ñaát, ñeàu tieâu maát, neáu hieän taïi quaùn cuõng phaân bieät thaáy roõ thaân naøy, cho ñeán maûy buïi cuõng khoâng coøn, aáy goïi laø beân trong khoâng saéc töôùng, beân ngoaøi quaùn saéc.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21 713

Hoûi: Hai thaéng xöù ñaàu thaáy saéc trong ngoaøi, saùu thaéng xöù sau chæ thaáy saéc ngoaøi. Boäi xaû thöù nhaát thaáy saéc trong ngoaøi, boäi xaû thöù hai chæ thaáy saéc ngoaøi, côù sao chæ hoaïi saéc töôùng beân trong coøn saéc töôùng beân ngoaøi khoâng hoaïi ñöôïc? Ñaùp: Haønh giaû maét thaáy thaân naøy coù töôùng cheát, laáy töôùng cheát trong vò lai aáy ñem so vôùi thaân hieän nay, coøn boán ñaïi beân ngoaøi khoâng thaáy töôùng dieät cuûa noù, neân khoù coù theå quaùn noù laø khoâng, cho neân khoâng noùi ngoaïi saéc tieâu hoaïi. Laïi nöõa, trong khi lìa khoûi saéc giôùi, baáy giôø cuõng khoâng thaáy saéc ngoaøi. Tònh boäi xaû thaân taùc chöùng laø, trong choã baát tònh quaùn tònh, nhö noùi ôû taùm thaéng xöù. Taùm nhaát thieát xöù ñaàu quaùn ñòa, thuûy, hoûa, phong vaø xanh, vaøng, ñoû, traéng thanh tònh. Quaùn saéc xanh nhö hoa sen, nhö nuùi vaøng roàng, nhö hoa Öu-ma-giaø, nhö aùo Baø-la-naïi thaät xanh; quaùn vaøng, ñoû, traéng theo moãi saéc cuõng nhö vaäy, neân goïi chung laø tònh boäi xaû. Hoûi: Neáu chung caû laø tònh boäi xaû, thì khoâng neân noùi nhaát thieát xöù (khaép moïi choã)? Ñaùp: Boäi xaû laø phaùp haønh ban ñaàu, thaéng xöù laø phaùp haønh chaëng giöõa, nhaát thieát xöù laø phaùp haønh thaønh töïu laâu daøi. Baát tònh quaùn coù hai laø baát tònh vaø tònh. Trong baát tònh quaùn coù hai boäi xaû vaø boán thaéng xöù. Trong tònh quaùn coù moät boäi xaû, boán thaéng xöù vaø taùm nhaát thieát xöù. Hoûi: Haønh giaû laáy baát tònh laøm tònh, thì cho laø ñieân ñaûo, sao quaùn tònh boäi xaû laïi khoâng ñieân ñaûo? Ñaùp: Nöõ saéc baát tònh maø voïng thaáy laø tònh, aáy goïi laø ñieân ñaûo. Coøn trong quaùn tònh boäi xaû, taát caû saéc xanh thaät laø roäng lôùn, neân khoâng ñieân ñaûo. Laïi nöõa, vì ñieàu phuïc taâm neân quaùn tònh. Do taäp quaùn baát tònh laâu thì taâm sanh nhaøm chaùn, do ñoù neân taäp quaùn tònh chaúng phaûi ñieân ñaûo, vaø cuõng khoâng ñaém tröôùc trong ñoù vaäy. Laïi nöõa, haønh giaû tröôùc quaùn thaân baát tònh, nöông theo caùc thöù baát tònh trong ngoaøi nôi thaân, buoäc taâm vaøo trong caûnh quaùn, baáy giôø sanh nhaøm chaùn thaân, neân daâm, noä, si moûng daàn, lieàn töï kinh ngaïc tænh ngoä: ta thaät laø khoâng maét, thaân naøy nhö vaäy; taïi sao sanh taâm ñaém tröôùc! Nhieáp taâm thaät söï quaùn saùt khoâng ñeå meâ laàm nöõa. Taâm ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc nhu thuaän, töôûng töôïng thaân: da, thòt, maùu, tuûy, caùc baát tònh ñeàu tröø boû, chæ coøn coù xöông traéng, buoäc taâm vaøo boä xöông ngöôøi, neáu noù chaïy loaïn ra ngoaøi thì thu nhieáp noù laïi, nhieáp taâm saâu vaøo neân thaáy xöông traéng toûa ra aùnh saùng, nhö maõ naõo, nhö xa cöø, coù theå chieáu saùng caùc vaät trong ngoaøi.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21 714

AÁy laø cöûa ban ñaàu cuûa tònh boäi xaû; vaäy sau quaùn boä xöông ngöôøi cuõng tan maát, chæ thaáy xöông toûa saùng, thuû laáy saéc tinh khieát beân ngoaøi. Laïi nöõa, hoaëc Kim cang, ngoïc thaät, vaøng baïc, vaät baùu, hoaëc ñaát saïch, hoaëc nöôùc trong, nhö löûa tinh khieát khoâng khoùi khoâng cuûi, hoaëc gioù thanh khoâng buïi. Caùc saéc xanh nhö nuùi vaøng roøng, caùc saéc vaøng nhö hoa Chieâm-baëc, caùc saéc ñoû nhö hoa sen ñoû, caùc saéc traéng nhö tuyeát traéng..., thuû laáy töôùng aáy, buoäc taâm quaùn tònh, tuøy caùc saéc aáy, moãi thöù ñeàu coù aùnh saùng trong saïch, baáy giôø haønh giaû ñöôïc caûm thoï möøng vui lan khaép trong thaân,

aáy goïi laø tònh boäi xaû. Vì duyeân theo töôùng thanh tònh, neân goïi laø tònh boäi xaû, vì khaép thaân thoï vui, neân goïi laø thaân chöùng. Ñöôïc thöù taâm vui naøy thì traùi boû naêm duïc, khoâng coøn möøng vui theo noù nöõa, neân goïi laø boäi xaû. Nhöng chöa döùt heát laäu hoaëc, trung gian hoaëc coøn sanh taâm kieát söû, ñaém theo tònh saéc, neân phaûi sieâng tinh taán ñeå döùt taâm ñaém tröôùc ñoù, bieát raèng tònh quaùn ñoù töø taâm töôûng phaùt sanh. Ví nhö ngöôøi chuû laøm troø huyeãn, xem vaät huyeãn bieát töø mình laøm ra, taâm khoâng sanh aùi tröôùc. Coù theå khoâng ñeo theo sôû duyeân, neân baáy giôø boäi xaû ñoåi laïi goïi laø thaéng xöù. Ñoái vôùi quaùn tònh tuy ñaõ cao hôn, nhöng chöa ñöôïc roäng lôùn. Khi aáy haønh giaû trôû laïi thuû laáy töôùng tònh, duøng söùc boäi xaû vaø söùc thaéng xöù thuû laáy töôùng ñaát saïch maø quaùn, khieán noù daàn daàn bieán khaép möôøi phöông hö khoâng. Quaùn töôùng nöôùc, gioù, löûa cuõng nhö vaäy. Thuû laáy töôùng xanh maø quaùn, khieán noù daàn daàn roäng lôùn, cuõng bieán khaép möôøi phöông hö khoâng; quaùn töôùng vaøng, ñoû, traéng cuõng nhö vaäy. Baáy giôø thaéng xöù laïi ñoåi goïi laø nhaát thieát xöù. Ba vieäc naøy cuøng moät yù nghóa, maø chuyeån ñoåi laøm ba teân. Hoûi: Ba boäi xaû moät, hai, ba, taùm thaéng xöù, möôøi nhaát thieát xöù aáy, laø thaät quaùn hay laø ñaéc giaûi quaùn? Neáu laø thaät quaùn thì thaân coù da coù thòt sao chæ quaùn thaáy boä xöông ngöôøi traéng? Do ba möôi saùu vaät hôïp laøm thaân côù sao laïi phaân bieät quaùn rôøi ra? Boán ñaïi ñeàu coù töôùng, sao döùt boû ba ñaïi, chæ quaùn moät ñòa ñaïi? Boán maøu chaúng phaûi laø xanh caû, côù sao ñeàu quaùn laøm maøu xanh? Ñaùp: Coù thaät quaùn cuõng coù ñaéc giaûi quaùn. Thaân töôùng thaät baát tònh, quaùn baát tònh aáy laø thaät quaùn, caùc phaùp ngoaøi thaân coù töôùng tònh, caùc thöù saéc töôùng aáy laø thanh tònh thaät, quaùn tònh aáy laø thaät quaùn. Laáy moät ít tònh aáy maø quaùn roäng ra heát thaûy ñeàu tònh, nhö thuû laáy ít töôùng nöôùc, maø quaùn khaép taát caû ñeàu laø nöôùc, thuû laáy moät ít töôùng xanh maø quaùn khaép taát caû ñeàu xanh, quaùn nhö vaäy... aáy laø ñaéc giaûi quaùn, chöù chaúng phaûi thaät. Boán voâ saéc boäi xaû quaùn gioáng nhö trong boán voâ saéc ñònh. Muoán ñöôïc boäi xaû, tröôùc vaøo voâ saéc ñònh. Voâ saéc ñònh laø cöûa ban ñaàu cuûa boäi xaû. Boäi xaû saéc

(traùi boû saéc) thì duyeân voâ löôïng hö khoâng xöù. Hoûi: Voâ saéc ñònh cuõng nhö vaäy, coù gì sai khaùc? Ñaùp: Ngöôøi phaøm phu ñöôïc voâ saéc ñònh aáy, aáy laø voâ saéc, coøn thaùnh nhaân taâm saâu xa ñöôïc ñònh voâ saéc, moät möïc höôùng tôùi khoâng quay laïi, aáy goïi laø boäi xaû. Coøn laïi, thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù, Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù cuõng nhö vaäy. Traùi boû caùc taâm soá phaùp thoï vaø töôûng, aáy goïi laø dieät thoï töôûng boäi xaû. Hoûi: Sao khoâng goïi voâ töôûng ñònh laø boäi xaû? Ñaùp: Ngöôøi taø kieán khoâng roõ toäi loãi cuûa caùc phaùp, vaøo thaúng trong ñònh, baûo ñoù laø Nieát-baøn. Khi töø ñònh khôûi laïi sanh taâm hoái haän, sa vaøo taø kieán cho neân chaúng phaûi boäi xaû. Dieät thoï töôûng ñònh do nhaøm chaùn taâm taùn loaïn maø vaøo ñònh, ñöôïc an nghæ tôï nhö Nieát-baøn dính vaøo thaân, thaân nhaän ñöôïc neân goïi laø thaân chöùng. Taùm thaéng xöù: Trong coù töôùng saéc ngoaøi quaùn saéc ít, hoaëc toát hoaëc xaáu, laø thaéng tri thaéng

quaùn veà saéc, aáy goïi laø thaéng xöù ñaàu. Trong coù saéc töôùng ngoaøi quaùn saéc nhieàu, hoaëc toát hoaëc xaáu, laø thaéng tri thaéng quaùn veà saéc, aáy goïi laø thaéng xöù thöù hai; thaéng xöù thöù ba, thöù tö cuõng nhö vaäy, chæ do ôû trong khoâng saéc töôùng ngoaøi quaùn saéc laø khaùc; cuøng vôùi trong cuõng khoâng saéc töôùng, ngoaøi quaùn caùc saéc xanh, vaøng, ñoû, traéng, aáy laø taùm thöù thaéng xöù. Trong coù saéc töôùng ngoaøi quaùn saéc ít laø noäi thaân khoâng hoaïi, thaáy ngoaïi duyeân phaàn ít, laø duyeân ít neân goïi ít, vì quaùn ñaïo chöa taêng tröôûng neân quaùn moät ít nhaân duyeân, chöù quaùn nhieàu sôï khoù nhieáp taâm; ví nhö nai chöa ñieàu phuïc khoâng neân thaû xa. Hoaëc toát hoaëc xaáu laø, keû sô hoïc buoäc taâm trong quaùn duyeân, hoaëc ôû giöõa hai chaân maøy, hoaëc ôû treân traùn, hoaëc ôû ñaàu choùt muõi, quaùn töôùng baát tònh trong thaân, trong thaân coù töôùng baát tònh maø quaùn ra ngoaøi caùc saéc, do nghieäp baùo thieän goïi laø toát, do nghieäp baùo baát thieän goïi laø xaáu. Laïi nöõa, haønh giaû nhö theo Thaày laõnh thoï maø quaùn ngoaïi duyeân caùc thöù baát tònh, aáy goïi laø saéc xaáu, coøn haønh giaû hoaëc thôøi queân öùc nieäm, sanh tònh töôùng, quaùn tònh saéc, aáy goïi laø saéc toát. Laïi nöõa, haønh giaû buoäc taâm vaøo moät choã trong töï thaân, quaùn saéc trong Duïc giôùi coù hai thöù: moät laø hay sanh daâm duïc, hai laø hay sanh saân nhueá. Saéc hay sanh daâm duïc laø tònh saéc, saéc hay sanh saân nhueá laø baát tònh saéc, theá goïi laø xaáu. Ñoái vôùi caùc duyeân töï taïi, thaéng tri thaéng kieán, haønh giaû ñoái vôùi saéc ñoan chaùnh hay laøm sanh daâm duïc maø khoâng sanh daâm duïc, ñoái vôùi saéc xaáu hay laøm sanh saân nhueá maø khoâng sanh saân nhueá, chæ quaùn thaáy saéc do boán ñaïi nhaân duyeân hoøa hôïp sanh, nhö boït

nöôùc khoâng beàn chaéc; aáy goïi laø hoaëc toát hoaëc xaáu. Thaéng xöù laø haønh giaû ôû trong quaùn moân baát tònh, duø coù caùc kieát söû daâm duïc, saân thueá ñeán ñeàu khoâng theo noù, aáy goïi laø thaéng xöù, vì laø thaéng caùc giaëc phieàn naõo ñoái vôùi baát tònh maø ñieân ñaûo cho tònh... Hoûi: Haønh giaû laøm sao trong coù saéc töôùng ngoaøi quaùn saéc? Ñaùp: Taùm thaéng xöù aáy, saâu vaøo ñònh taâm ñieàu nhu thì coù theå ñöôïc. Haønh giaû hoaëc thôøi thaáy noäi thaân baát tònh, cuõng thaáy ngoaïi saéc baát tònh. Baát tònh quaùn coù hai caùch: moät laø ba möôi saùu vaät caùc thöù baát tònh, hai laø tröø da thòt trong ngoaøi nguõ taïng, chæ quaùn töôùng xöông traéng nhö maõ naõo, nhö tuyeát; quaùn ba möôi saùu vaät goïi laø xaáu, quaùn nhö maõ naõo, nhö tuyeát aáy goïi laø toát. Khi haønh giaû quaùn trong ngoaøi, taâm taùn loaïn, khoù vaøo thieàn, thì tröø töôùng töï thaân, chæ quaùn saéc beân ngoaøi. Nhö trong A-tyø-ñaøm noùi: haønh giaû do ñöôïc quaùn giaûi thoaùt, thaáy thaân naøy cheát, cheát roài ñöa ñeán goø maû, hoaëc löûa ñoát, hoaëc truøng aên, ñeàu ñaõ maát heát, baáy giôø chæ thaáy truøng vaø löûa, khoâng thaáy thaân, aáy goïi laø trong khoâng töôùng saéc ngoaøi quaùn saéc. Haønh giaû ñuùng nhö lôøi daïy quaùn thaân laø boä xöông ngöôøi, neáu taâm taùn loaïn ra ngoaøi, thì thu nhieáp trôû laïi vaøo trong quaùn duyeân boä xöông ngöôøi. Vì côù sao? Ngöôøi aáy ban ñaàu taäp thöïc haønh, vì chöa theå quaùn caùc duyeân vi teá, neân goïi laø quaùn saéc ít, khi quaùn ñaïo cuûa haønh giaû caøng saâu xa taêng tröôûng, thì laáy moät

boä xöông ngöôøi aáy quaùn khaép coõi Dieâm-phuø-ñeà ñeàu laø boä xöông ngöôøi, aáy goïi laø quaùn saéc nhieàu, do trôû laïi nhieáp nieäm quaùn moät boä xöông ngöôøi naøo goïi laø thaéng tri thaéng kieán. Laïi nöõa, tuøy yù vöôït thaéng ñöôïc töôùng nam nöõ, töôùng tònh khieát cuûa trong nguõ duïc, neân goïi laø thaéng xöù. Ví nhö ngöôøi duõng kieän côõi ngöïa ñaùnh giaëc, phaù ñöôïc giaëc goïi laø thaéng, laïi cheá ngöï ñöôïc con ngöïa, cuõng goïi laø thaéng. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, coù theå ñoái vôùi töôùng baát tònh, quaùn ít ñeán nhieàu, quaùn nhieàu trôû laïi ít, aáy goïi laø thaéng xöù, cuõng coù theå phaù giaëc nguõ duïc, aáy cuõng goïi laø thaéng xöù. Beân trong chöa theå hoaïi thaân, beân ngoaøi quaùn saéc hoaëc nhieàu hoaëc ít, hoaëc toát hoaëc xaáu, aáy laø thaéng xöù ñaàu vaø thöù hai. Beân trong hoaïi thaân khoâng saéc töôùng, beân ngoaøi quaùn saéc hoaëc nhieàu hoaëc ít, hoaëc toát hoaëc xaáu, aáy laø thaéng xöù thöù ba thöù tö. Nhieáp taâm saâu vaøo trong ñònh, hoaïi noäi thaân, quaùn ngoaïi saéc thanh tònh, duyeân xanh quaùn saéc xanh, duyeân vaøng, ñoû, traéng quaùn saéc vaøng, ñoû, traéng, aáy laø boán thaéng xöù sau cuøng. Hoûi: Boán thaéng xöù sau cuøng aáy vôùi boán xöù xanh, vaøng, ñoû, traéng trong möôøi nhaát thieát xöù coù gì sai khaùc? Ñaùp: Nhaát thieát xöù xanh... coù theå duyeân khaép taát caû vaät khieán ñeàu xanh; thaéng xöù naøy hoaëc nhieàu hoaëc ít tuøy yù quaùn, khoâng ñeå taâm khaùc

chieám ñoaït, quaùn vöôït thaéng duyeân aáy, goïi laø thaéng xöù. Ví nhö Chuyeån luaân thaùnh vöông thaéng khaép caû boán thieân haï, coøn vua Dieâm-phuø-ñeà chæ thaéng moät thieân haï maø thoâi. Nhaát thieát xöù thaéng khaép heát thaûy caûnh duyeân, coøn thaéng xöù chæ quaùn moät ít saéc maø thaéng ñöôïc, chöù khoâng theå thaéng khaép heát taát caû caûnh duyeân. Nhö vaäy, löôïc noùi taùm thaéng xöù. Möôøi nhaát thieát xöù: Boäi xaû vaø thaéng xöù ñaõ noùi roài, ôû ñaây vì duyeân khaép taát caû neân goïi laø nhaát thieát xöù. Hoûi: Taïi sao Voâ sôû höõu xöù, Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù khoâng goïi laø nhaát thieát xöù? Ñaùp: AÁy laø taâm ñöôïc lieãu giaûi, an oån khoaùi laïc, quaûng ñaïi voâ löôïng voâ bieân hö khoâng xöù, ñoù laø lôøi Phaät daïy. Trong nhaát thieát xöù ñeàu coù thöùc, coù theå mau choùng duyeân khaép heát thaûy phaùp, trong heát thaûy phaùp ñeàu thaáy coù thöùc. Do ñoù Khoâng voâ bieân xöù vaø Thöùc voâ bieân xöù ñöôïc laäp laøm hai nhaát thieát xöù. Coøn trong Voâ sôû höõu xöù, khoâng coù vaät gì ñeå coù theå môû roäng, cuõng khoâng ñöôïc khoaùi laïc, Phaät cuõng khoâng noùi Voâ sôû höõu xöù laø voâ bieân voâ löôïng. ÔÛ phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù thì taâm aùm ñoän, khoù thuû ñöôïc töôùng ñeå laøm cho quaûng ñaïi. Laïi nöõa, hö khoâng xöù gaàn vôùi Saéc giôùi, cuõng coù theå duyeân saéc; thöùc xöù thì naêng duyeân, duyeân saéc. Laïi töø thöùc xöù khôûi leân coù theå sieâu nhaäp vaøo ñeä Töù thieàn, töø ñeä Töù thieàn khôûi leân coù theå sieâu nhaäp vaøo thöùc xöù. Coøn Voâ sôû höõu xöù, Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù ôû xa Saéc giôùi, khoâng coù nhaân duyeân cuûa saéc, neân chaúng phaûi nhaát thieát xöù. Ba phaùp laø boäi xaû, thaéng xöù vaø nhaát thieát xöù aáy ñeàu thöïc haønh ñöôïc thaéng xöù. Nhaát thieát xöù laø höõu laäu. Ba boäi xaû ñaàu vaø boäi xaû thöù baûy, taùm laø höõu laäu, caùc boäi xaû coøn laïi

hoaëc höõu laäu hoaëc voâ laäu. Hai boäi xaû ñaàu, boán thaéng xöù ñaàu nhieáp vaøo Sô thieàn, Nhò thieàn. Tònh boäi xaû, boán thaéng thöù sau, taùm nhaát thieát xöù, nhieáp vaøo trong ñeä Töù thieàn. Hai nhaát thieát xöù chính teân goïi khoâng xöù thì nhieáp vaøo khoâng xöù, thöùc xöù thì nhieáp vaøo thöùc xöù. Ba boäi xaû ñaàu, taùm thaéng xöù, taùm nhaát thieát xöù, ñeàu duyeân Duïc giôùi. Boán boäi xaû sau duyeân Voâ saéc giôùi, vaø voâ laäu phaùp. Caùc coâng ñöùc thuø dieäu, ôû trong caên baûn, vì caên baûn thieän Voâ saéc khoâng duyeân haï ñòa. Dieät thoï töôûng ñònh chaúng phaûi taâm taâm soá phaùp neân khoâng duyeân, Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù boäi xaû chæ duyeân boán aám Voâ saéc vaø phaùp voâ laäu. Chín thöù ñeä ñònh: Töø taâm Sô thieàn khôûi leân laàn löôït thöù lôùp vaøo ñeä Nhò thieàn, khoâng ñeå cho taâm khaùc xen vaøo, hoaëc thieän hoaëc caáu, nhö vaäy

cho ñeán dieät thoï töôûng ñònh thöù chín. Hoûi: Caùc coâng ñöùc khaùc cuõng coù thöù lôùp laàn löôït, côù sao chæ goïi coù chín thöù ñeä ñònh? Ñaùp: Caùc coâng ñöùc khaùc ñeàu coù dò taâm xen laãn phaùt sanh, cho neân chaúng phaûi thöù ñeä. Coøn ôû trong naøy taâm saâu xa, trí tueä lanh lôïi, haønh giaû töï thöû taâm mình, töø Sô thieàn taâm khôûi leân, tieáp vaøo Nhò thieàn, khoâng ñeå cho dò nieäm xen vaøo, noù ñoái vôùi coâng ñöùc taâm ñöôïc nhu nhuyeán, kheùo döùt phaùp aùi, laøm cho taâm taâm ñöôïc noái tieáp nhau. Chín thöù ñeä ñònh naøy, hai thuoäc höõu laäu, baûy hoaëc höõu laäu hoaëc voâ laäu. Thieàn trung gian vaø vò ñaùo ñòa, khoâng beàn chaéc, laïi laø sôû ñaéc cuûa thaùnh nhaân, laïi ñaïi coâng ñöùc naøy khoâng ôû bieân ñòa, cho neân khoâng coù thöù ñeä. Nhö vaäy taùm boäi xaû, taùm thaéng xöù, möôøi nhaát thieát xöù, chín thöù ñeä ñònh trong phaùp Thanh vaên ñaõ löôïc noùi xong. ---------- Chuù thích - Taùm boäi xaû, taùm thaéng xöù, möôøi nhaát thieát nhaäp laø ba phaùp thieàn xuaát theá gian, ñeå xa lìa tham duïc cuûa ba coõi Duïc, Saéc vaø Voâ saéc. - Taùm boäi xaû, teân dòch laø taùm giaûi thoaùt: 1. Trong coù saéc töôûng quaùn ngoaïi saéc giaûi thoaùt, nghóa laø noäi thaân coù loøng tham veà saéc töôûng, ñeå tröø loøng tham aáy, quaùn saéc baát tònh cuûa töû thi beân ngoaøi, khieán loøng tham khoâng khôûi, neân goïi laø giaûi thoaùt. 2. Trong khoâng saéc töôûng quaùn ngoaïi saéc giaûi thoaùt, nghóa laø ñoái noäi thaân tuy khoâng coøn loøng tham veà saéc töôûng, song muoán cho vieäc aáy ñöôïc kieân coá, neân vaãn quaùn saéc baát tònh khieán loøng tham khoâng khôûi neân goïi laø giaûi thoaùt. 3. Tònh giaûi thoaùt thaân taùc chöùng cuï tuùc truù, nghóa laø chæ quaùn tònh saéc saùng suoát thanh tònh dieäu baûo cuûa taùm thöù ñaát, nöôùc, gioù, löûa, xanh, vaøng, ñoû, traéng maø khoâng sanh tham, ñuû roõ quaùn löïc caøng maïnh, trong thaân chöùng ñöôïc tònh giaûi thoaùt aáy, goïi laø thaân taùc chöùng; ñaày ñuû vieân maõn, ñöôïc truù trong ñònh ñoù, goïi laø cuï tuùc truù. 4. Khoâng voâ bieân xöù giaûi thoaùt. 5. Thöùc voâ bieân xöù giaûi thoaùt. 6. Voâ sôû höõu xöù giaûi thoaùt. 7. Phi töôûng phi phi töôûng xöù giaûi thoaùt, laø nöông boán ñònh voâ saéc, quaùn khoå, khoâng, voâ thöôøng, voâ ngaõ sanh taâm, yeåm ly maø ñöôïc giaûi thoaùt. 8. Dieät thoï töôûng ñònh thaân taùc chöùng cuï tuùc, laø nöông thieàn thöù tö, xaû boû taát caû sôû duyeân cuûa Phi töôûng phi phi töôûng maø ñöôïc giaûi thoaùt. Taùm teân

naày coù nôi goïi hôi khaùc. - Taùm thaéng xöù, laø taùm choã thieàn quaùn phaùt sinh thaéng tri thaéng kieán ñeå tröø boû loøng tham aùi: 1. Trong coù saéc töôûng quaùn ngoaïi saéc ít, nghóa laø noäi taâm coù saéc töôûng vaø vì quaùn ñaïo chöa taêng tröôûng, neáu quaùn nhieàu saéc sôï taùn loaïn, neân quaùn chuùt ít, chæ quaùn noäi thaân baát tònh, hoaëc quaùn chuùt ít ngoaïi saéc thanh tònh. 2. Trong coù saéc töôûng quaùn ngoaïi saéc nhieàu, laø quaùn ñaïo taïm thuaàn thuïc, quaùn nhieàu ngoaïi saéc cuõng khoâng ngaïi, nhö quaùn moät töû thi cho ñeán quaùn möôøi, traêm, ngaøn,

vaïn töû thi hoaëc quaùn roäng ngoaïi saéc thanh tònh cuõng khoâng ngaïi. 3. Trong khoâng saéc töôûng quaùn ngoaïi saéc ít, laø quaùn ñaïo taïm thuø dieäu, tuy quaùn ngoaïi saéc maø noäi taâm khoâng coù saéc töôûng; coøn “quaùn chuùt ít saéc” thì nghóa nhö treân noùi. 4. Trong khoâng saéc töôûng quaùn ngoaïi saéc nhieàu, laø trong khoâng coøn saéc töôûng maø quaùn ngoaïi saéc nhö treân. Hai thöù ba, boán thì quaùn tònh baát tònh xen laãn. 5. Thaéng xöù xanh laø quaùn saéc xanh chuyeån bieán töï taïi khieán ít laøm nhieàu, nhieàu laøm ít, khoâng khôûi taâm phaùp aùi ñoái vôùi saéc xanh. 6. Thaéng xöù vaøng. 7. Thaéng xöù ñoû. 8. Thaéng xöù traéng; cuõng quaùn nhö thaéng xöù xanh. Möôøi nhaát thieát xöù, cuõng goïi laø möôøi bieán xöù, laø quaùn möôøi thöù sau ñaây moãi moãi bieán khaép taát caû nôi, ñoù laø xanh, vaøng, ñoû, traéng, ñaát, nöôùc, löûa, gioù, khoâng, thöùc. Tröôùc quaùn xanh, vaøng, ñoû, traéng moãi moãi bieán khaép, laïi suy nghó boán saéc naày nöông ñaâu, bieát raèng nöông boán ñaïi, neân tieáp quaùn ñaát, nöôùc, löûa, gioù moãi moãi bieán khaép moïi nôi. Laïi suy nghó boán ñaïi nöông ñaâu maø roäng lôùn, bieát nöông hö khoâng, neân tieáp quaùn hö khoâng bieán khaép moïi nôi. Laïi suy nghó thöùc hay bieán quaùn nöông ñaâu, bieát nöông nôi thöùc, neân tieáp quaùn thöùc bieán khaép moïi nôi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.